

CILJNI RAZISKOVALNI PROGRAM »NAŠA HRANA, PODEŽELJE IN NARAVNI VIRI«

**PROCES SPREMEMBE IN DOPOLNITVE NACIONALNEGA
GOZDNEGA PROGRAMA (V4-2219)**

The process of adjusting and complementing the National Forest Program

2022-2024

Pregled in ocena vpliva strateških določil glede gospodarjenja z gozdovi na
ravni različnih politik EU

Delni rezultat A 2.2 (M 2.2)

Janez Zafran

Datum: junij 2023

Izveček: V analizo in poročilo so vključene izbrane strategije, ki jih je pripravila Evropska komisija v obliki t.i. sporočil. V okviru pravnega reda EU gre za sekundarne pravne akte, ki jih Evropska komisija sprejema po posebnem postopku in so povezani oziroma vplivajo na nacionalno zakonodajo z najširšega področja gospodarjenja z gozdovi. Na podlagi strateških usmeritev se v smislu izvajanja strategij pripravlja tudi primarne akte in sicer na podlagi zakonodajnih postopkov določenih s pogodbami EU. Pogodba je zavezujoč dogovor med državami članicami EU, ki določa cilje EU, pravila za institucije EU, postopke odločanja ter odnos med EU in državami članicami.

1. Uvod

V Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije niso navedene posebne določbe glede gozdne politike na ravni Evropske Unije (EU), gozdarstvo je v skladu z načelom subsidiarnosti v pristojnosti držav članic. Določil o gozdovih niso vsebovale tudi vse starejše pogodbe o delovanju EU, gozdna politika pa se je v preteklosti izvajala predvsem v okviru skupne kmetijske politike. Konkreten pravni okvir s področja gozdov in gozdarstva se je začel uveljavljati šele v 80-tih letih prejšnjega stoletja, ko so bili uveljavljeni predpisi s področja požarnega varstva in zdravja gozdov. Osnovno področje gozdarstva na ravni EU ni urejeno na podlagi pravno zavezujočih aktov, posamezni vidiki pa so vključeni v številne druge skupne politike, med njimi imajo največji vpliv prav gotovo kmetijska in okoljska politika ter podnebna in energetska politika. Ob upoštevanju principa subsidiarnosti in deljene odgovornosti pa je prvi okvir za zagotavljanje in izvajanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi na ravni EU postavljala Gozdarska strategija EU iz leta 1998 ter Akcijski načrt za gozdove, ki je predstavljal izvedbeni akt za uresničevanje strategije. Zaradi sprememb na družbenem področju ter novih poudarkov v zvezi s pomenom gozdov in gozdarstva je Evropska Komisija v letu 2013 pripravila posodobljeno gozdno strategijo, trenutno pa je uveljavljena Nova strategija EU za gozdove do leta 2030, sprejeta leta 2021.

V analizo in poročilo so vključene izbrane strategije, ki jih je pripravila Evropska komisija v obliki t.i. sporočil. V okviru pravnega reda EU gre za sekundarne pravne akte, ki jih Evropska komisija sprejema po posebnem postopku in so povezani oziroma vplivajo na nacionalno zakonodajo z najširšega področja gospodarjenja z gozdovi. Na podlagi strateških usmeritev se v smislu izvajanja strategij pripravlja tudi primarne akte in sicer na podlagi zakonodajnih postopkov določenih s pogodbami EU. Pogodba je zavezujoč dogovor med državami članicami EU, ki določa cilje EU, pravila za institucije EU, postopke odločanja ter odnos med EU in državami članicami

Namen analize je pripraviti pregled posameznih strateških poudarkov in ciljev, ki so oblikovani na ravni EU v obliki strategij za posamezna področja. Pri pregledu dokumentov smo skušali slediti enotni metodologiji, čeprav je sama osnovna struktura pregledanih dokumentov precej različna. Pri vseh smo skušali najprej opredeliti nekaj osnovnih ali glavnih ciljev ter načel ter v nadaljevanju bolj konkretnih usmeritev oziroma ukrepov. Poudarjamo, da ta struktura ne odraža neposredne zgradbe samega dokumenta ampak je postavljena s strani avtorjev za namen analize. Glavni namen je izpostaviti čim ožjo tematiko, ki bi se morala v določeni meri odražati tudi na nacionalni ravni oziroma bi morala biti zajeta v širši tematiki, če z nacionalnega vidika ni posebej pomembna. Za tako predstavljene cilje in ukrepe je prikazano še poglavje/tematika, ki trenutno (vsaj načeloma) obravnava to področje v Resoluciji o nacionalnem gozdnem programu in Operativnem programu za izvajanje nacionalnega gozdnega programa za obdobje 2022-2026. Kot del analizi je opredeljen tudi možen konflikt v smislu, da se cilj/ukrep vključi v nacionalno strategijo in je po vsebini v vsaj delnem nasprotju z katerim drugim ciljem, ki je že sedaj opredeljen v nacionalni zakonodaji.

Posameznih zakonodajnih dokumentov, ki imajo vpliv na gospodarjenje z gozdovi v posamezni državi članici, nismo podrobno členili v prilogi, so pa ključni dokumenti in njihov vpliv opredeljen v razpravi.

2. Nova strategija EU za gozdove do leta 2030

Evropska Komisija s to strategijo predstavlja ambiciozno vizijo, ki temelji na nenehnih prizadevanjih, motivaciji in predanosti vseh lastnikov in upravljavcev gozdov ter zemljišč. Njihova vloga pri zagotavljanju ekosistemskih storitev je ključnega pomena in jo je treba podpreti. Strategija je med

drugim namenjena tudi razvoju finančnih spodbud, namenjenih zlasti zasebnim lastnikom in upravljavcem gozdov, za zagotavljanje teh ekosistemskih storitev.

Gre za enega od svežnjev t.i. „Pripravljeni na 55“, ki predstavlja sklop predlogov za revizijo in posodobitev zakonodaje EU ter za uvedbo novih pobud, da bi zagotovili skladnost politik EU s podnebnimi cilji, o katerih sta se dogovorila Svet in Evropski parlament. Pripravljeni na 55“ se nanaša na cilj EU, da do leta 2030 zmanjša neto emisije toplogrednih plinov za vsaj 55 %. S predlaganim svežnji naj bi zakonodajo EU uskladili s ciljem za leto 2030. Priprava nove strategije za gozdove, kot enega od zakonodajnih svežnjev, kaže pomen gozdov za EU, sočasno pa tudi nakazuje na prioritete pri gospodarjenju.

Namen strategije je na podlagi usmeritev in ukrepov znatno izboljšati stanje ohranjenosti gozdov, tudi na 27 % gozdnih območij EU, ki so zaščitena in bi morala biti najbolj zdrava. Podnebne spremembe še naprej negativno vplivajo na evropske gozdove, razkrile so tudi prej skrite ranljivosti, ki povečujejo druge uničujoče pritiske, kot so škodljivci, onesnaževanje in bolezni, ter vplivajo na režime gozdnih požarov, zaradi česar se bosta obseg in intenzivnost gozdnih požarov v EU v naslednjih letih zagotovo povečala. Izpostavljena trditev pa je, da so gozdovi naravni zaveznik pri prilagajanju na podnebne spremembe in boju proti njim ter bodo imeli ključno vlogo pri tem, da bo Evropa do leta 2050 postala prva podnebno nevtralna celina.

Strategije EU za gozdove do leta 2030 je zelo usmerjena v zagotavljanje zdravja, vitalnosti in ohranjanje biotske pestrosti v gozdovih, bistveno manj pa v gospodarski in socialni pomen gozdov, kar je tudi glavna kritika številnih interesnih združenj s področja gozdarske stroke, lastnikov, upravljavcev gozdov in sektorja primarne predelave lesa.

Cilj nove strategije EU za gozdove je premagati te izzive in sprostiti potencial gozdov za našo prihodnost ob doslednem spoštovanju načela subsidiarnosti, najboljših razpoložljivih znanstvenih dokazov in zahtev za boljše pravno urejanje. Temelji na evropskem zelenem dogovoru in strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 ter priznava osrednjo in večnamensko vlogo gozdov ter prispevek gozdarjev in celotne vrednostne verige gozdov za doseganje trajnostnega in podnebno nevtralnega gospodarstva do leta 2050, hkrati pa zagotavlja obnovo, odpornost in ustrezno zaščito vseh ekosistemov. Ta strategija nadomešča strategijo EU za gozdove, ki je bila sprejeta leta 2013.

Strategija vključuje ukrepe za krepitev varstva in obnove gozdov ter trajnostnega gospodarjenja z gozdovi ter za izboljšanje spremljanja in učinkovitega decentraliziranega načrtovanja gozdov v EU, da se zagotovijo odporni gozdni ekosistemi in omogoči, da gozdovi izpolnjujejo svojo večnamensko vlogo. Še naprej se podpira trajnostno biogospodarstvo, ki temelji na gozdarstvu, za podnebno nevtralno prihodnost, strategija predlaga ukrepe za inovacije in spodbujanje novih materialov in proizvodov, ki bi nadomestili materiale in proizvode na osnovi fosilnih goriv, ter za spodbujanje nelesnega gozdnega gospodarstva, vključno z ekoturizmom. Strategija se osredotoča tudi na pogozdovanje in obnovo gozdov, vključuje pa tudi časovni načrt za zasaditev vsaj treh milijard dodatnih dreves v EU do leta 2030.

Ukrepi, ki jih določa strategija in se praviloma nanašajo na aktivnosti Komisije in sicer v 4 glavnih sklopih:

1. Podpora socialno-ekonomskim funkcijam gozdov za cvetoča podeželska območja in spodbujanje trajnostnega gozdarskega biogospodarstva;
2. Varstvo, obnova in širitev gozdov EU za boj proti podnebnim spremembam, zaustavitev izgube biotske raznovrstnosti ter zagotavljanje odpornih in večnamenskih gozdnih ekosistemov;
3. Strateško spremljanje gozdov, poročanje in zbiranje podatkov;

4. Zanesljiv program raziskav in inovacij za izboljšanje našega znanja o gozdovih.

Strategija določa številne ukrepe na ravni EU, med njim izpostavlja nujnost vzpostavitve celovitega okvirja za spremljanje gozdov na ravni EU in uvedbe enotnega strateškega načrtovanja za gozdove in celoten gozdarski sektor. Uvedba strateškega načrtovanja je predvidena na ravni zakonodajnega predloga, ki naj bi bil pripravljen že v leta 2023. Kaj bo vsebina in katera konkretna področja sektorja gozdarstva na nacionalni ravni bodo zajeta, še ni znano. Prav v tem delu strategija pri pripravi nacionalnega dokumenta predstavlja kar velik izziv. V Strategiji je navedeno »Strateški načrti bi predstavljali strateško vizijo držav članic za njihove gozdove in gozdarski sektor za naslednjih 10, 30 in 50 let. Načrti ne bi potrebovali odobritve Komisije, vsebovali pa bi skupne elemente in splošno strukturo, ki bi jih razvili v sodelovanju z državami članicami, ter bi bili predmet ocene učinka in sodelovanja deležnikov. Tako bi omogočili primerljivost in zagotovili celovito sliko stanja, razvoja in prihodnjega dogajanja v gozdovih v EU, kot to predvidevajo države članice.« Trenutno še poteka usklajevanje glede strukture teh načrtov, dar zave članice pa niso najbolj zadovoljene glede te namere Komisije in zelo jasno izpostavljajo načelo subsidiarnosti pri ureditvi gozdarstva na ravni EU.

Na podlagi Nove strategije EU za gozdove in v povezavi z Strategijo EU za biotsko raznovrstnost pa je Komisija v letošnjem letu že pripravila smernice o pragozdovih in staroraslih gozdovih (COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Guidelines on Biodiversity-Friendly Afforestation, Reforestation and Tree Planting) ter smernic o snovanju novih gozdnih površin, obnovi gozdov in sadnji (COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Guidelines on Biodiversity-Friendly Afforestation, Reforestation and Tree Planting).

Ocenjujemo, da so smernice o pragozdovih in staroraslih gozdovih dobro pripravljene in dovolj široke, da jih vsaka država lahko smiselno uporabi pri določanju obeh tipov gozdov. Z vidika Slovenije vidimo smernice kot pripomoček pri evalvaciji ustreznosti sedanjih gozdnih rezervatov. Ker se je Slovenija zavezala, da bo površino negospodarjenih gozdov v bodoče povečala skladno s sprejetimi programskimi dokumenti (npr. OP NGP 2022-2026 - Ukrep: Povečanje novih površin, izvezetih iz gospodarjenja – četrtinsko povečanje obsega gozdnih rezervatov do leta 2026 – 2.400 ha), so te smernice tudi dobra podlaga za izbor novih gozdnih rezervatov oziroma gozdov izvezetih iz gospodarjenja ter seveda opredelitev tega področja v nacionalni strategiji.

Glede smernic o snovanju novih gozdnih površin, obnovi gozdov in sadnji oziroma cilju povečevanje površine gozda na ravni EU je jasno, da to na nacionalni ravni ni prioriteta. Te smernice pa prvič jasno opredeljujejo, da se kot pogozdovanje (sprememba negozdnih zemljišč v gozdna) lahko upošteva tudi naravno zaraščanje. Čeprav na nacionalni ravni nimamo izraženega cilja povečevanja gozdne površine pa nam tovrstno zaraščanje lahko pripomore k boljši nacionalni bilanci ponora toplogrednih plinov, neglede kakšen način obračunavanja ponorov/emisij bo veljal v določenem obdobju.

Razen glede uveljavitve novega strateškega načrta, cilji, usmeritve in ukrepi v Novi strategiji EU za gozdove do 2030 ni bistvenih elementov, ki jih že do sedaj nebi obravnavala Resolucija o nacionalnem gozdnem programu ter njej pripadajoči operativni programi. Ponovno poudarjamo, da Nova gozdarska strategija za gozdove, kot eden od svežnjev „Pripravljeni na 55“ nakazuje tudi na prioritete pri gospodarjenju in prav izjemno šibko poudarjena gospodarska komponenta je bila deležna veliko kritik držav članic.

3 Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030

Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 je celovit, ambiciozen in dolgoročen načrt za zaščito narave in preprečevanje propadanja ekosistemov. Strategija naj bi s konkretnimi ukrepi in zavezami pomagala biotski raznovrstnosti Evrope na poti k okrevanju do leta 2030.

Strategija predstavlja predlog za prispevek EU k prihodnjim mednarodnim pogajanjem o svetovnem okviru za biotsko raznovrstnost po letu 2020. Kot ključen del evropskega zelenega dogovora naj bi podpirala tudi zeleno okrevanje po pandemiji COVID-19.

Strategija za biotsko raznovrstnost naj bi biotski raznovrstnosti Evrope pomagala na poti k okrevanju do leta 2030 v korist ljudi, podnebja in našega planeta.

Njen cilj je, da družba v obdobju po pandemiji COVID-19 okrepi odpornost proti prihodnjim grožnjam, kot so:

- učinki podnebnih sprememb;
- gozdni požari;
- neustrezna prehranska varnost;
- izbruhi bolezni, vključno z zaščito prstoživečih vrst in bojem proti nedovoljeni trgovini s prstoživečimi vrstami.

Strategija vsebuje posebne zaveze in ukrepe, ki naj bi jih uresničili do leta 2030:

1. Razširitev mreže EU z zavarovanimi območji na kopnem in morju
EU bo razširila obstoječa območja Natura 2000 ter strogo zaščitila območja z zelo veliko biotsko raznovrstnostjo in podnebno vrednostjo.
2. Izvajanje načrta EU za obnovo narave
EU bo razširila obstoječa območja Natura 2000 ter strogo zaščitila območja z zelo veliko biotsko raznovrstnostjo in podnebno vrednostjo.
3. Ukrepi za omogočanje potrebnih preobrazbenih sprememb
Strategija poudarja sprostitev sredstev za biotsko raznovrstnost in vzpostavitev novega, okrepljenega okvira upravljanja za boljše izvajanje in spremljanje napredka, izboljšanje znanja, financiranja in naložb in boljše spoštovanje narave v javnem in poslovnem odločanju
4. Ukrepi za spoprijemanje s svetovnim izzivom biotske raznovrstnosti
EU bo s temi ukrepi pokazala, da je pripravljena dajati zgled pri reševanju svetovne krize na področju biotske raznovrstnosti. Zlasti si bo prizadevala za uspešno sprejetje ambicioznega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost v okviru Konvencije o biološki raznovrstnosti.

Glede gozdarstva so ključni naslednji ukrepi:

- Pravno zavarovati vsaj 30 % kopenskih območij EU in 30 % morskih območij EU ter povezati ekološke koridorje, kot del resnično vseevropskega omrežja narave.
- Strogo zavarovati vsaj tretjino zavarovanih območij v EU, vključno z vsemi preostalimi pragozdovi in staroraslimi gozdovi v EU.
- Učinkovito upravljanje vseh zavarovanih območij, opredelitev jasnih ohranitvenih ciljev in ukrepov ter njihovo ustrezno spremljanje.
- Gozdarstvo ima ključno vlogo pri zagotavljanju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi ter obnovi in ohranjanju biotske raznovrstnosti v gozdovih. Poleg strogega varstva vseh preostalih pragozdov in staroraslih gozdov v EU mora EU povečati površino ter izboljšati kakovost in odpornost svojih gozdov, predvsem zoper požare, suše, škodljivce, bolezni in druge grožnje, za

katere je verjetno, da se bodo zaradi podnebnih sprememb povečale. Vsi gozdovi morajo biti dobrega zdravja, da se ohrani njihova funkcija za ohranjanje biotske raznovrstnosti in uravnavanje podnebja. Odpornejši gozdovi lahko podpirajo odpornejše gospodarstvo. Imajo tudi pomembno vlogo pri zagotavljanju materialov, proizvodov in storitev, ki so ključnega pomena za krožno biogospodarstvo.

- Pogozdovanje, ponovno pogozdovanje in sajenje dreves v podporo biotski raznovrstnosti in obnovi ekosistemov se bo spodbujalo s strateškimi načrti skupne kmetijske politike in na podlagi sredstev kohezijske politike. Nova evropska platforma za ozelenitev mestnih okolij bo prav tako spodbujala sajenje dreves v mestih, tudi v okviru programa LIFE.
- Delež gozdnih površin, za katere veljajo načrti upravljanja, bi moral vključevati vse javne gozdove, s katerimi se gospodari, in vse večje število zasebnih gozdov; hkrati pa bi bilo treba še naprej uporabljati in nadalje razvijati prakse, ki spodbujajo biotsko raznovrstnost, kot je gozdarstvo, ki je bližje naravi. V podporo temu bo Komisija pripravila smernice o pogozdovanju in ponovnem pogozdovanju, ki spodbujata biotsko raznovrstnost, ter praksah v gozdarstvu, ki so bližje naravi. To bo storila vzporedno z novo strategijo EU za gozdove.
- Komisija bo sodelovala z drugimi ponudniki podatkov, da si zagotovi boljši pregled nad zdravjem evropskih gozdov, in nadalje razvijala informacijski sistem za gozdove EU. To bo pripomoglo k pripravi najnovejših ocen o stanju evropskih gozdov in povežalo vse spletne platforme s podatki o gozdovih v EU.

4 Strategija EU za tla do leta 2030

Tla so dom več kot 25 % vse biotske raznovrstnosti na planetu. So osnova prehranskih verig, ki hranijo človeštvo in biotsko raznovrstnost nad tlemi. So največje kopensko skladišče ogljika na planetu - zaradi tega in njihove spužvaste funkcije pri absorpciji vode in zmanjševanju tveganja poplav in suše so tla zelo pomembna pri blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje.

Da bi EU izkoristila prednosti zdravih tal za ljudi, hrano, naravo in podnebje, potrebuje prenovljeno strategijo za tla, ki bo določila okvir in konkretne ukrepe za zaščito, obnovo in trajnostno rabo tal ter s katero bodo mobilizirani potrebno sodelovanje družbe in finančna sredstva, skupno znanje, trajnostne prakse in spremljanje za doseganje skupnih ciljev.

Strategija je tesno povezana in deluje v sinergiji z drugimi politikami EU, ki izhajajo iz evropskega zelenega dogovora, in bo podprla naše ambicije za globalno ukrepanje glede tal na mednarodni ravni. To bo mogoče doseči le s kombinacijo novih prostovoljnih in pravno zavezujočih ukrepov, predstavljenih v nadaljevanju, razvitih ob popolnem spoštovanju subsidiarnosti in na podlagi obstoječih nacionalnih politik v zvezi s tlemi.

Do leta 2050 bodo vsi ekosistemi tal v EU zdravi in zato bolj odporni, kar bo v tem desetletju zahtevalo zelo odločne spremembe. Do takrat bodo varstvo, trajnostna raba in obnova tal postali pravilo. Zdrava tla kot ključna rešitev pomagajo pri obravnavi naših velikih izzivov v zvezi z doseganjem podnebne nevtralnosti in odpornosti na podnebne spremembe, razvojem čistega in krožnega (bio)gospodarstva, spremembo trenda izgube biotske raznovrstnosti, varovanjem zdravja ljudi, zaustavitvijo dezertifikacije in degradacije tal. Ta vizija temelji na Strategiji EU za biotsko pestrost in Strategiji za prilagajanje na podnebne spremembe.

Srednjeročni cilji do leta 2030:

- boriti se proti dezertifikaciji, obnoviti degradirana zemljišča in tla, tudi zemljišča, prizadeta zaradi dezertifikacije, suše in poplav, ter si prizadevati za svet brez degradacije tal

- obnoviti znatna območja degradiranih in z ogljikom bogatih ekosistemov, vključno s tlemi
- doseči odzvem neto toplogrednih plinov v EU v višini 310 milijonov ton ekvivalenta CO₂ na leto v sektorju rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF)
- do leta 2027 doseči dobro ekološko in kemijsko stanje površinskih voda ter dobro kemijsko in količinsko stanje podzemne vode
- zmanjšati izgube hranil za vsaj 50 %, splošno uporabo kemičnih pesticidov in njihovega tveganja za 50 % ter uporabo nevarnejših pesticidov za 50 % do leta 2030
- doseči znaten napredek pri sanaciji onesnaženih površin

dolgoročni cilji do leta 2050:

- doseči ničelno neto izkoriščanje zemljišč
- onesnaževanje tal bi bilo treba zmanjšati na ravni, ki ne veljajo več za škodljive zdravju ljudi in naravnim ekosistemom ter ustrezajo mejam zmogljivosti našega planeta, s čimer bi se ustvarilo okolje brez strupov
- doseči podnebno nevtrarno Evropo in si kot prvi korak prizadevati za doseganje podnebne nevtralnosti na zemljiščih v EU do leta 2035
- doseči, da bo EU do leta 2050 družba, odporna proti podnebnim spremembam in popolnoma prilagojena neizogibnim vplivom podnebnih sprememb

V tej strategiji so določeni ambiciozni cilji, ki jih moramo nujno uresničiti. Podprta je z znanstvenimi dokazi in vsebuje sklop ukrepov, ki nam bodo pomagali, da to dosežemo. Gre za ukrepe na sledečih področjih:

- Tla za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Tla in krožno gospodarstvo
- Biotska raznovrstnost tal za zdravje ljudi, živali in rastlin
- Tla za zdrave vodne vire
- Trajnostno upravljanje tal
- Preprečevanje dezertifikacije
- Preprečevanje onesnaževanja tal
- Obnavljanje degradiranih tal in sanacija onesnaženih območij
- Razširjenje in izboljšanje znanje ter podatkov o tleh ter sodelovanje družbe
- Izboljšati financiranje preprečevanja degradacije tal in povrnitve zdravja tal

Ukrepi, povezani z gozdom in gozdarstvom:

- Zlasti je pomembno ohranjanje zdravih tal, tudi v gozdovih, saj so drevesa in tla, na katerih drevesa rastejo, močno soodvisna, koristi in škoda pa so obojestranske.
- V skladu z novo strategijo EU za gozdove se je treba pri gospodarjenju z gozdovi izogibati netrajnostnim praksam, ki degradirajo tla, na primer z zbijanjem tal, erozijo ali zmanjševanjem vsebnosti organskega ogljika v tleh.
- Tudi gozdarji imajo pomembne priložnosti za ukrepe, ki hkrati izboljšajo produktivnost gozdov, funkcijo ponora ogljikovega dioksida in lastnosti zdravih tal.

- Komisija bo v letu 2021 izdala sporočilo o obnovi trajnostnih ciklov ogljika ter v letu 2022 predstavila pobudo EU za sekvenciacijo ogljika v kmetijske površine in zakonodajni predlog o certificiranju odvzemov ogljika, da bi spodbudila nov model zelenega poslovanja, ki nagraduje upravljavce zemljišč (npr. kmetje in gozdarji) za podnebju prijazne prakse.
- Skladišče ogljika v tleh je „bančni račun“ kmetov in gozdarjev v smislu naravnega kapitala.
- Komisija bo preučila predlaganje pravno zavezujočih ciljev v okviru zakonodaje o obnovi narave za omejitve osuševanja mokrišč in organskih tal ter obnovo upravljanih in izsušenih šotišč, da bi se ohranile in povečale zaloge ogljika v tleh, čim bolj zmanjšala tveganja poplav in suše ter povečala biotska raznovrstnost ob upoštevanju posledic teh ciljev za prihodnje pobude za sekvenciacijo ogljika v kmetijske površine ter kmetijske in gozdarske proizvodne sisteme.
- z raziskovanjem tal LUCAS zagotovi usklajeno spremljanje sprememb vsebnosti organskega ogljika in zalog ogljika v tleh po vsej EU, ki bo dopolnilo poročanje držav članic v skladu z uredbo LULUCF.

5 Nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam

Strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam iz leta 2013 je bila evalvirana novembra 2018. Evalvacija je ugotovila, da je tedanja strategija uresničila svoje cilje, saj so bili doseženi napredki pri vsaki od njenih osmih posameznih dejavnosti. Kljub temu so bile opredeljene številne področja družbene ranljivosti, ki bi jih bilo treba izboljšati, ob upoštevanju izkušenj iz izvajanja strategije in ob upoštevanju mednarodnih dogodkov je bila v letu 2021 spreta Nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam.

Dolgoročna vizija je, da bo EU leta 2050 družba, odporna proti podnebnim spremembam in popolnoma prilagojena neizogibnim vplivom podnebnih sprememb. To pomeni, da bo EU do leta 2050, ko naj bi dosegla podnebno nevtralnost, okrepila sposobnost prilagajanja in zmanjšala ranljivost za vplive podnebnih sprememb v skladu s Pariškim sporazumom in predlaganimi evropskimi podnebnimi pravili.

Predlog evropskih podnebnih pravil zagotavlja temelje za večjo ambicioznost in skladnost politike na področju prilagajanja. Določa okvir za doseganje podnebne nevtralnosti in ambicijo glede prilagoditve do leta 2050, tako da združuje skupno mednarodno vizijo ukrepanja in pravo EU (tj. globalni prilagoditveni cilj iz člena 7 Pariškega sporazuma in cilj trajnostnega razvoja št. 13). Predlog Evropsko unijo in njene države članice zavezuje stalnemu napredku v smeri krepitve sposobnosti prilagajanja, krepitve odpornosti in zmanjšanja ranljivosti za podnebne spremembe. Nova strategija za prilagajanje kaže pot in zagotavlja rešitve, kar prispeva k uresničevanju tega napredka. Glede na sistemsko naravo politike prilagajanja se bodo ukrepi za prilagajanje izvajali celovito z drugimi pobudami evropskega zelenega dogovora, kot so strategija za biotsko raznovrstnost, val prenove, strategija „od vil do vilic“, akcijska načrta za krožno gospodarstvo in za ničelno onesnaževanje, strategija za gozdove, strategija za tla, strategija za trajnostno in pametno mobilnost in prenovljena strategija za trajnostno financiranje.

6 Posodobljena strategija EU o razvoju biogospodarstva

Posodobitev Strategije za bioekonomijo iz leta 2018 si prizadeva pospešiti uvedbo trajnostne evropske bioekonomije, da bi čim bolj prispevala k Agendi 2030 in njenim ciljem trajnostnega razvoja (SDGs) ter Pariškemu sporazumu.

Posodobitev prav tako odgovarja na nove evropske politične prednostne naloge, zlasti na obnovljeno industrijsko politiko, akcijski načrt za krožno gospodarstvo in sporočilo o pospeševanju inovacij na področju čiste energije, ki vsi poudarjajo pomen trajnostne, krožne bioekonomije za doseg svojih ciljev.

Posodobitev predlaga akcijski načrt s 14 konkretnimi ukrepi, ki so se začeli izvajati leta 2019 in temelji na treh ključnih prednostnih nalogah:

1. Okrepiti in razširiti sektorje na področju bioloških virov, odkleniti naložbe in trge.
2. Hitro razvijati lokalne bioekonomije po celotni Evropi.
3. Razumeti ekološke meje bioekonomije.

7 Ostali dokumenti s posameznimi elementi, pomembni za strateško raven

Okvir podnebne in energetske politike za obdobje 2020–2030 (COM (2014) 15 final)

Kmetijstvo, sprememba rabe zemljišč in gozdarstvo so sektorji, ki izpolnjujejo mnoge cilje, na primer zagotavljanje hrane, krme, surovin in energije, izboljševanje kakovosti okolja ter prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam. Ti sektorji skupaj na eni strani proizvajajo emisije toplogrednih plinov, na drugi strani pa jih odstranjujejo iz atmosfere. Emisije na primer povezujemo z živinorejo in uporabo gnojil, medtem ko lahko upravljanje z mokrišči ali kmetijsko-gozdarski ukrepi odstranijo CO₂ iz atmosfere.

Trenutno so te emisije in njihovo odstranjevanje obravnavni v različnih delih podnebne politike EU. Emisije iz kmetijstva, razen emisij CO₂, ureja odločba o porazdelitvi prizadevanj, medtem ko so emisije CO₂ in njihovo odstranjevanje na področju rabe zemljišč in gozdarstva izključeni iz cilja domačega zmanjšanja emisij EU, vendar vključeni v mednarodnih obveznostih. Da se zagotovi stroškovno učinkovit prispevek vseh sektorjev k prizadevanjem za blaženje podnebnih sprememb, bi bilo treba kmetijstvo, rabo zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstvo vključiti v cilj za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2030.

Okvir podnebne in energetske politike, gozdove in gospodarjenje z gozdovi postavlja v kontekst obveznega upoštevanja prispevka gozdov k blaženju podnebnih sprememb in ohranjanju biotske raznovrstnosti, ko gre za pridobivanje in rabo lesne biomase.

UREDBA (EU) 2023/1115 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 31. maja 2023 o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije

Za boj proti trgovini z nezakonito pridobljenim lesom je EU že oktobra 2010 sprejela uredbo EU o lesu oz. natančneje Uredbo (EU) št. 995/2010. Uredba je eden od ukrepov v okviru Akcijskega načrta EU za uveljavljanje zakonodaje, upravljanja in trgovanja na področju gozdov (FLEGT). Uredba EU o lesu je določala, da morajo pravne in fizične osebe v primeru, ko prvič dajejo na trg EU les in lesne proizvode, vzpostaviti sistem potrebne skrbnosti in z njim povezano sledljivost lesa in lesnih proizvodov. V te namene morajo lastniki gozdov ter tudi druge fizične in pravne osebe skladno z Uredbo (EU) št. 995/2010 in Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 607/2012 5 let zagotavljati informacije o vrsti proizvoda, drevesni vrsti in količini lesa, dovoljenju za posek.

V letu 2023 je bila sprejeta Uredba (EU) 2023/1115, ki prepoveduje dajanje proizvodov na trg Evropske unije, če ti niso proizvedeni zakonito in če povzročajo krčenje gozdov. Prav tako bo po novi zakonodaji nezakonito izvažanje takšnih proizvodov iz EU. Uredba širi nabor proizvodov iz lesa še na, palmovo olje,

sojo, kavo, kakav, kavčuk in govedo, pa tudi na večino proizvodov, ki so proizvedeni iz teh primarnih proizvodov, med drugim nestrojene kože, usnje, čokolado, oglje in (potiskan) papir.

Uredba (EU) 2023/839 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/841 glede področja uporabe, poenostavitve pravil o poročanju in skladnosti ter določitve ciljev držav članic za leto 2030, in Uredbe (EU) 2018/1999 glede izboljšanja spremljanja, poročanja, spremljanja napredka in pregleda

Gre za dopolnitev prvotne Uredbe (EU) 2018/841, ki prinaša pravila obračuna ponora ogljika v gozdovih oziroma celotne z.i. sektorju rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF). Pravila za obračunavanje iz členov 6, 7, 8 in 10 Uredbe (EU) 2018/841 so bila oblikovana za določitev, koliko lahko uspešnost pri blažitvi v sektorju LULUCF prispeva k doseganju cilja Unije glede 40-odstotnega zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov za leto 2030, ki ni vključeval sektorja LULUCF. Da bi se poenostavil regulativni okvir za ta sektor, se sedanja pravila za obračunavanje ne bi smela uporabljati po letu 2025, skladnost držav članic z nacionalnimi cilji pa bi bilo treba preverjati na podlagi sporočenih emisij in odvzemov toplogrednih plinov. To bi zagotovilo metodološko skladnost z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta(9), Uredbo (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta(10)ter novim ciljem zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 %, ki vključuje sektor LULUCF.

Bistvo Uredbe ja, da posredno določa pragove oziroma količino poseka, posamezni državi članici, ko se v nacionalnih obračunih še upošteva kot ponor ogljika. Gre za precej konkretno določbo, ki pa mora biti prepoznani in opredeljena tudi v strateškem načrtu. Poudarjamo, da je seveda možna tudi drugačna (višja) intenzivnost gospodarjenja, kot to določa prag, za katerega se še prizna ponor ogljika v gozdovih, vendar je potem potrebna «kompenzacija» s strani drugih sektorjev ali treba predvideti določene finančne posledice.

DIREKTIVA (EU) 2018/2001 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov in IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2022/2448 z dne 13. decembra 2022 o določitvi operativnih smernic o dokazih za skladnost s trajnostnimi merili za gozdno biomaso

Da bi kljub vse večjemu povpraševanju po gozdni biomasi zagotovili, da se sečnja izvaja trajnostno v gozdovih, kjer je zagotovljeno obnavljanje, da je posebna pozornost namenjena območjem, ki so izrecno določena za varstvo biotske raznovrstnosti, krajin in posebnih naravnih elementov, da se viri biotske raznovrstnosti ohranjajo in se sledi zalogam ogljika, bi morale lesene surovine izhajati le iz gozdov, kjer se biomasa pridobiva v skladu z načeli trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, ki so oblikovana v okviru mednarodnih procesov s področja gozdarstva, kot je Ministrska konferenca o varstvu gozdov v Evropi, in se izvajajo prek nacionalnega prava ali najboljših praks gospodarjenja na ravni območja izvora. Gospodarski subjekti bi morali sprejeti ustrezne ukrepe, da bi čim bolj zmanjšali tveganje za uporabo netrajnostne gozdne biomase za proizvodnjo energije iz biomase. V ta namen bi morali gospodarski subjekti uvesti pristop na podlagi tveganja.

Gre za zapletene pogoje in merila glede uporabe lesne bioamse iz gozdov. Pogajanja o nadaljnih spremembah direktive so v teku (RED III), implementacija direktive oziroma prenos obveznosti na posamzno državo članico pa se izvaja preko nacionalne zakonodaje.

Zakonodajni sveženj nove Skupne kmetijske politike z a obdobje 2021–2027

Med vsem mehanizmi na ravni EU, ki zlasti v finančnem smislu vplivajo tudi na področje gozdarstva, je skupna kmetijska politika zagotovo največji vpliv. Skupna kmetijska politika se je razvijala skozi več reform, podpora gozdarskemu sektorju pa v vseh ostaja in je v primerjavi s kmetijstvom bistveno nižja.

Skupna kmetijska politika (SKP) po letu 2020 je enostavnejša in še bolj prilagojena potrebam kmetom, temelji pa na treh splošnih in devetih specifičnih ciljih. Splošni cilji so podkrepljeni s horizontalnim ciljem in razširjanjem znanja, dodaten poudarek je na inovacijah in digitalizaciji v kmetijstvu in na podeželskih območjih.

Trije splošni cilji:

- spodbujanje prehranske varnosti;
- krepitev skrbi za okolje in podnebnih ukrepov;
- krepitev podeželskih območij.

Devet specifičnih ciljev:

- podpora za vzdržne dohodke in odpornost kmetij po vsem ozemlju EU za večjo prehransko varnost;
- krepitev tržne usmerjenosti in povečanje konkurenčnosti, tudi z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji;
- izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi;
- prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter k trajnostni energiji;
- spodbujanje trajnostnega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak;
- prispevanje k varstvu biotske raznovrstnosti;
- privabljanje mladih kmetov in spodbujanje razvoja podjetij na podeželskih območjih;
- spodbujanje zaposlovanja, rasti, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželskih območjih, vključno z biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom;
- izboljšanje odziva kmetijstva EU na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z zdravo hrano, ter dobrobiti živali.

Ukrepi oziroma intervencije na področju gozdarstva se, tako kot za celotno kmetijstvo, oblikujejo na nacionalni ravni v okviru stretškega načrta.

V svežnju zakonodaje je podanih nekaj usmeritev, ki veljajo za gozdarske t.i. intervencije . Intervencije na področju gozdarstva bi morale prispevati k izvajanju Sporočila Komisije z dne 16. julija 2021z naslovom „Nova strategija EU za gozdove za leto 2030“ in po potrebi k razširitvi uporabe kmetijsko-gozdarskih sistemov. Temeljiti bi morale na nacionalnih ali podnacionalnih gozdnih programih ali enakovrednih instrumentih držav članic, ki bi morali temeljiti na obveznostih, ki izhajajo iz Uredbe (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta(26), in obveznostih, sprejetih na ministrskih konferencah o varstvu gozdov v Evropi. Intervencije bi morale temeljiti na načrtih za trajnostno gospodarjenje z gozdovi ali enakovrednih instrumentih, ki ustrezno upoštevajo potencial gozdov za shranjevanje in sekvestracijo ogljika iz ozračja ob hkratnem izboljšanju zaščite biotske raznovrstnosti, ter bi lahko obsegale razvoj gozdnih območij in trajnostno gospodarjenje z gozdovi, vključno s pogozdovanjem zemljišč, preprečevanjem požarov ter vzpostavitev in obnovo kmetijsko-gozdarskih sistemov; varstvo, obnovo in izboljšanje gozdnih virov ob upoštevanju potreb po prilagajanju; naložbe za zagotavljanje in krepitev ohranjanja in odpornosti gozdov ter zagotavljanje gozdnih ekosistemskih in podnebnih storitev ter ukrepe in naložbe v podporo energiji iz obnovljivih virov in biogospodarstvu.

Za uresničevanje ciljev SKP bi si bilo treba prizadevati tudi s podporo za naložbe, tako proizvodne kot neproizvodne, na kmetiji in zunaj kmetije. Take naložbe lahko med drugim zadevajo infrastrukturo, povezano z razvojem, modernizacijo ali prilagajanjem kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam, vključno z dostopom do kmetijskih in gozdnih zemljišč, komasacijami in izboljšanjem zemljišč, kmetijsko-gozdarskimi praksami ter oskrbo in varčevanjem z energijo in vodo. Zajema lahko

tudi naložbe v obnovitev kmetijskega ali gozdnega potenciala po naravnih nesrečah, slabih vremenskih razmerah ali katastrofah, vključno s požari, neurji, poplavami, škodljivimi organizmi in boleznimi.

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ. Nova strategija EU za gozdove do leta 2030. COM/2021/572 final. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52021DC0572>).

Cilj vezan na gozd in gozdarstvo/indikatorji	Ukrepi	Vključenost v nacionalno zakonodajo	Možni konflikt
Podpora socialno-ekonomskim funkcijam gozdov za razvijajoča se podeželska območja in spodbujanje trajnostnega gozdarskega biogospodarstva	<p>Spodbujanje trajnostnega biogospodarstva za lesne proizvode z dolgo življenjsko dobo</p> <ul style="list-style-type: none"> • naložbe v celotni lesnopredelovalni verigi (z namenom boljšega prilagajanja lesnopredelovalne industrije spreminjajočim se in diverzificiranim virom gozda, naložbe osredotočene na proizvodnjo proizvodov z dolgo življenjsko dobo iz manj kakovostnih hlodov in iz vrst s tršim lesom) • Strategija prepozna pomembno vlogo lesnih proizvodov v gradbeništvu – koristi lesnih gradbenih proizvodov in materialov za podnebje (navezava na Bauhaus) -> razvoj metodologije za količinsko opredelitev koristi lesnih gradbenih proizvodov za podnebje: • Informiranje/dvig ozaveščenosti: seznaniti bi bilo potrebno širšo javnost, gradbene inženirje in arhitekte o napačnih predstavah o lesu (požar in netrpežnost) ter jih spodbuditi k načrtovanju gradnje z lesom. 	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cilji, usmeritve in indikatorji za trajnostno gospodarjenje z gozdovi; - Gospodarski vidik gozdov. <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - optimizacija usmerjanja gospodarjenja z gozdovi in upravljanja divjadi s pravnega, organizacijskega in finančnega vidika za zagotavljanje večnamenske vloge gozdov ter krepitev razvoja podeželja in krožnega biogospodarstva; (Spodbujanje rabe lesnih in nelesnih gozdnih proizvodov ter socialnih funkcij gozdov za dodatno krepitev razvoja podeželja in krožnega biogospodarstva) - spodbujanje usklajevanja in komuniciranja med vsemi deležniki, povezanimi z gozdovi, gozdarstvom in upravljanjem divjadi, razvoj izobraževanja, raziskave in prenos znanja ter krepitev mednarodnega sodelovanja; 	NE

	<ul style="list-style-type: none"> • Okrepiti raziskave in inovacije v zvezi z arhitekturo, zelenim oblikovanjem in gradbenimi materiali • Sklad za inovacije - namenjen financiranju inovativnih nizkoogljičnih tehnologij, ponuja možnosti za podporo inovativnim projektom v gradbeništvu (vključno z lesno gradnjo). • Regulativni pristopi: Spodbujanje k oblikovanju predpisov, ki spodbujajo lesne proizvode z dolgo življenjsko dobo; spodbujanje znaka za okolje povezanega s sekvestracijo ogljika in večjo krožnostjo, ter z usmerjenjem v ključne faze življenjske dobe stavb 	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gospodarski vidik gozdov: Povečati rabo lesa in lesnih izdelkov v gradbeništvu in bivalnem okolju. Les in izdelki iz lesa naj do leta 2015 postanejo vodilni material. Usmeritev 1: Promovirati les in izdelke iz lesa ter njegov pozitiven prispevek k trajnostnemu družbenoekonomskemu razvoju. Usmeritev 2: Spodbuditi rabo lesa in lesnih izdelkov v državnih in javnih zgradbah. Usmeritev 3: Lesnoprredelovalno dejavnost umestiti v strateške dokumente RS. Usmeritev 4: Zagotoviti sistemske spodbude za večjo rabo lesa. <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - optimizacija usmerjanja gospodarjenja z gozdovi in upravljanja divjadi s pravnega, organizacijskega in finančnega vidika za zagotavljanje večnamenske vloge gozdov ter krepitev razvoja podeželja in krožnega biogospodarstva; (Spodbujanje rabe lesnih in nelesnih gozdnih proizvodov ter socialnih funkcij gozdov za dodatno krepitev razvoja podeželja in krožnega biogospodarstva) 	NE
--	--	---	----

	<p>Zagotavljanje trajnostne rabe lesnih virov za energijo iz biomase</p> <ul style="list-style-type: none"> • Države članice oblikujejo svoje programe podpore za uporabo biomase za pridobivanje energije (trajnostna energija iz gozdne biomase) tako, da se čim bolj zmanjšajo nepotrebni izkrivljajoči učinki na trg surovin iz biomase (zmanjšati uporabo kakovostnega okroglega lesa za proizvodnjo energije proizvodnji biomase iz žaganih hlodov, furnirskih hlodov, štorov in korenin se ne dodeli podpora) in škodljivi vplivi na biotsko raznovrstnost (to pomeni prepoved pridobivanja gozdne biomase iz pragozdov in omejevanje pridobivanja v biotsko zelo raznovrstnih gozdovih, da se prepreči poseganje v naravovarstvene namene) 	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gospodarski vidik gozdov: Večji delež rabe lesa v primarni energetske bilanci Republike Slovenije. Usmeritev 1: Vzpostaviti trg manj kakovostnega lesa in lesnih ostankov. Usmeritev 2: Promovirati rabo lesa za proizvodnjo biogoriv. Usmeritev 3: Pripraviti standarde kakovosti za lesne sekance in pelete. Usmeritev 4: Spodbujati energetske pogodbenišvo med lastniki gozdov na podeželju. <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - optimizacija usmerjanja gospodarjenja z gozdovi in upravljanja divjadi s pravnega, organizacijskega in finančnega vidika za zagotavljanje večnamenske vloge gozdov ter krepitev razvoja podeželja in krožnega biogospodarstva; (Spodbujanje rabe lesnih in nelesnih gozdnih proizvodov ter socialnih funkcij gozdov za dodatno krepitev razvoja podeželja in krožnega biogospodarstva) 	NE
--	--	--	----

	<p>Spodbujanje nelesnega gozdnega biogospodarstva, vključno z ekoturizmom</p> <ul style="list-style-type: none"> • Da bi izkoristili prednosti nelesnih proizvodov za podeželske skupnosti v gozdnatih pokrajinah in podprli organizacije proizvajalcev, bo Komisija spodbujala pripravo usklajenih in celovitih regionalnih, nacionalnih in pod nacionalnih programov za trajnostno proizvodnjo nelesnih gozdnih proizvodov 	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gospodarski vidik gozdov: Funkcijam gozda prilagojena izraba gozdnega prostora za turizem. Usmeritev 1: Opredeliti gozdni prostor glede primernosti za različne oblike turizma in rekreacije ter različne intenzivnosti, povezane z obema dejavnostma. Usmeritev 2: Ustrezno opremiti gozdove za turizem in rekreacijo (znaki, informativne točke ipd.). Usmeritev 3: Usposobiti kadre za izvajanje turizma in rekreacije v gozdnem prostoru, zlasti lastnike gozdov. <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - optimizacija usmerjanja gospodarjenja z gozdovi in upravljanja divjadi s pravnega, organizacijskega in finančnega vidika za zagotavljanje večnamenske vloge gozdov ter krepitev razvoja podeželja in krožnega biogospodarstva; (Spodbujanje rabe lesnih in nelesnih gozdnih proizvodov ter socialnih funkcij gozdov za dodatno krepitev razvoja podeželja in krožnega biogospodarstva) 	NE
--	---	---	----

	<p>Razvoj znanj in spretnosti ter krepitev vloge ljudi za trajnostno gozdarsko biogospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomembno je razviti ustrezne učne načrte, znanje in spretnosti • Spodbujanje deležnikov s področja gozdarstva, da se pridružijo paktu za znanja in spretnosti. Cilj pakta je mobilizirati in spodbuditi zasebne in javne deležnike k sprejetju konkretnih ukrepov. Zaveze ustreznih javnih in zasebnih deležnikov v gozdarstvu za izpopolnjevanje in preusposabljanje ljudi v gozdarskem sektorju bi se lahko izvajale v različnih oblikah, kot so obsežna partnerstva, regionalna/lokalna partnerstva, tristranski sporazumi ali zaveze posameznih subjektov. Deležniki s področja gozdov in gozdarstva bi v okviru pakta sodelovali, da bi izobraževanje in usposabljanje za gozdarje prilagodili izzivom in potrebam današnje stvarnosti. 	<p>Re NGP</p> <p>Raziskovalna in razvojna dejavnost</p> <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - spodbujanje strateškega komuniciranja s poudarkom na »Gozdnem dialogu« vseh deležnikov na področju gozdov, gozdarstva in upravljanja divjadi ter razvoj izobraževanja, raziskave in prenos znanja 	NE
<p>Varstvo, obnova in širitev gozdov EU za boj proti podnebnim spremembam, zaustavitev izgube biotske raznovrstnosti ter zagotavljanje odpornih in večnamenskih gozdnih ekosistemov</p>	<p>Zaščita preostalih pragozdov in starorasligh gozdov v EU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvoj sistema monitoringa (spremljanja) in kartiranje pragozdov in starorasligh gozdov ter vzpostaviti režim njihovega varstva. 	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Okoljski vidik gozdov. Ohraniti naravno okolje in ekološko ravnovesje v krajini. Usmeritev 1: Ohraniti primerno gozdnatost v vseh slovenskih krajinah. 	<p>DA – odvisno od definicije oziroma bistveno povečanega deleža gozdov, ki bi</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Smernice za opredelitev pragozdov in starorastlin gozdov 	<p>Usmeritev 2: Preprečiti drobljenje gozdnih površin.</p> <p>Usmeritev 3: Ohranjati in osnovati skupine drevja, posamezna drevesa, obvodno gozdno rastje, protivetrne pasove in omejeke zunaj gozda.</p> <p>Usmeritev 4: Zagotoviti dovolj gozdov, prepuščenih povsem naravnemu razvoju (gozdni rezervati, ekocelice).</p> <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> Ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti v gozdovih ter zagotavljanje ugodnega stanja ohranjenosti ogroženih gozdnih vrst in habitatnih tipov <p>Povečanje novih površin, izvzetih iz gospodarjenja, ter celovita prenova sistema gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov</p>	<p>bili zavarovani – zlasti v zasebnih gozdovih</p>
	<p>Zagotavljanje obnove gozdov in okrepljenega trajnostnega gospodarjenja z gozdovi za prilagajanje podnebnim spremembam in odpornost gozdov</p> <ul style="list-style-type: none"> okrepiti okvir za trajnostno gospodarjenje z gozdovi, zlasti kar zadeva merila v zvezi z zdravjem ekosistemov, biotsko raznovrstnostjo in podnebnimi spremembami, da bo lahko postal podrobnejše presejalno 	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> Cilji, usmeritve in indikatorji za trajnostno gospodarjenje z gozdovi; Gospodarski vidik gozdov. <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> povečevanje izkoriščenosti proizvodnih danosti gozdnih rastišč s spodbujanjem sečnje v zasebnih gozdovih v skladu z veljavnimi gozdnogospodarskimi 	<p>NE</p>

	<p>orodje za določanje in primerjavo različnih pristopov h gospodarjenju in njihovega učinka ter splošnega stanja gozdov v EU.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komisija bo na podlagi kriterijev in indikatorjev konference Forest Europe za trajnostno gospodarjenje z gozdovi, skupaj z državami članicami in v tesnem sodelovanju z različnimi deležniki s področja gozdarstva opredelila dodatne kazalnike in pragove ali razpone za trajnostno gospodarjenje z gozdovi • Komisija bo na podlagi ocene učinka in sodelovanja deležnikov razvila tudi shemo prostovoljnega certificiranja „sonaravnosti“, da bi bile prakse gospodarjenja, ki so najbolj prijazne do biotske raznovrstnosti, odlikovane z znakom kakovosti EU. • Komisija bo revizijo zakonodaje o gozdnem reprodukcijskem materialu dopolnila z ukrepi za spodbujanje proizvodnje gozdnega reprodukcijskega materiala • Komisija bo v sodelovanju z državami članicami spremljala zdravje dreves v EU, vključno z vplivom invazivnih tujerodnih vrst, bolezni in škodljivcev, kot so podlubniki, ter spodbujala potrebne preventivne ukrepe za zgodnje odkrivanje in izkoreninjenje 	<ul style="list-style-type: none"> - načrti ter spodbujanje posodabljanja in profesionalizacije gozdne proizvodnje in vlaganj v gozdno infrastrukturo - prilagajanje gozdov podnebnim spremembam ter zagotavljanje odpornosti in stabilnosti ter vitalnosti in zdravja gozdov z načini gospodarjenja, ki se prilagajajo naravnim danostim in podnebnim spremembam ob upoštevanju okoljskih, gospodarskih in družbenih vidikov gozdov. 	
--	--	---	--

	<p>Obnova in pogoždovanje za biotsko pestre gozdove do leta 2030 zasadijo vsaj tri milijarde dodatnih dreves ob doslednem spoštovanju ekoloških načel.</p>	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cilji, usmeritve in indikatorji za trajnostno gospodarjenje z gozdovi; - Gospodarski vidik gozdov. - Okoljski vidik gozdov <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - povečevanje izkoriščenosti proizvodnih danosti gozdnih rastišč s spodbujanjem sečnje v zasebnih gozdovih v skladu z veljavnimi gozdnogospodarskimi načrti ter spodbujanje posodabljanja in profesionalizacije gozdne proizvodnje in vlaganj v gozdno infrastrukturo. - prilagajanje gozdov podnebnim spremembam ter zagotavljanje odpornosti in stabilnosti ter vitalnosti in zdravja gozdov z načini gospodarjenja, ki se prilagajajo naravnim danostim in podnebnim spremembam ob upoštevanju okoljskih, gospodarskih in družbenih vidikov gozdov. 	NE
	<p>Finančne spodbude za lastnike in upravljavce gozdov za izboljšanje količine in kakovosti gozdov v EU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komisija si bo prizadevala za večje črpanje sredstev za razvoj podeželja, ki so na voljo za namene te strategije 	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cilji, usmeritve in indikatorji za trajnostno gospodarjenje z gozdovi; - Gospodarski vidik gozdov. <p>OPNGP 2022–2026</p>	NE

	<ul style="list-style-type: none"> Glede na vse ambicioznejše cilje EU na področju podnebja in biotske raznovrstnosti se države članice posebej spodbuja, naj ob upoštevanju svojih nacionalnih okoliščin za kritje stroškov in izpada odhodka vzpostavijo shemo plačil za ekosistemske storitve za lastnike in upravljavce gozdov, podobno vzorčnim nacionalnim shemam Komisija bo spodbujala sheme nadomestil za gozdove v akcijskem načrtu za sekvestracijo ogljika v kmetijske površine in certificiranje odvzemov ogljika 	<ul style="list-style-type: none"> povečevanje izkoriščenosti proizvodnih danosti gozdnih rastišč s spodbujanjem sečnje v zasebnih gozdovih v skladu z veljavnimi gozdnogospodarskimi načrti ter spodbujanje posodabljanja in profesionalizacije gozdne proizvodnje in vlaganj v gozdno infrastrukturo. povečevanje izkoriščenosti proizvodnih danosti gozdnih rastišč s spodbujanjem sečnje v zasebnih gozdovih v skladu z veljavnimi gozdnogospodarskimi načrti ter spodbujanje posodabljanja in profesionalizacije gozdne proizvodnje in vlaganj v gozdno infrastrukturo. 	
Strateško spremljanje gozdov, poročanje in zbiranje podatkov	Vzpostavitev celovitega okvirja za spremljanje gozdov na ravni EU in strateškega načrtovanja <ul style="list-style-type: none"> predložila predlog za nov zakonodajni predlog EU o opazovanju gozdov, poročanju o njih in zbiranju podatkov, da se zagotovi usklajen sistem EU za spremljanje gozdov, zbiranje podatkov in poročanje o nji V okviru informacijskega sistema za gozdove EU (FISE) in na podlagi izboljšanih produktov programa Copernicus ter drugih podatkov, 	Re NGP <ul style="list-style-type: none"> Cilji, usmeritve in indikatorji za trajnostno gospodarjenje z gozdovi; Pomen gozdov za biotsko raznovrstnost. OPNGP 2022–2026 <ul style="list-style-type: none"> zagotavljanje ponora CO2 v gozdovih v obsegu, ki še omogoča trajno oblikovanje stabilnih, vitalnih in zdravih gozdov, ter ustreznih podatkov za potrebe nacionalnih bilanc emisij in ponorov 	DA – SI ima že uveljavljen sistem načrtovanja. Nevarnost podvajanj, spremembe sistema zgolj zaradi predpisa

	<p>pridobljenih z daljinskim zaznavanjem in spremljanjem s tal, bo Komisija okrepila obstoječe spremljanje podnebnih učinkov in drugih naravnih motenj ali motenj, ki jih povzroči človek na gozdove</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komisija bo pripravljala in objavljala redna poročila in povzetke za nestrokovnjake o gozdovih v EU s podporo širšega evropskega partnerstva za gozdarsko znanost • Komisija bo prek Skupnega raziskovalnega središča (JRC) razvila evropsko partnerstvo za gozdarsko znanost, da bi podprla razvoj novih kazalnikov, ki temeljijo na daljinskem zaznavanju in rezultatih najnovejših raziskav • V okviru tega bi pristojni organi držav članic do prvega četrtnetja 2023 pripravili strateške načrte za gozdove, namenjene gozdovom in gozdarskemu sektorju, ob doslednem spoštovanju načela subsidiarnosti področja gozdarstva v okviru Evropskih pogodb. 	<ul style="list-style-type: none"> - Prednostna naloga b: ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti gozdov na krajinski, ekosistemski, vrstni in genski ravni ter spremljanje njihove odpornosti in stabilnosti ter vitalnosti in zdravja. 	
Zanesljiv program raziskav in inovacij za izboljšanje našega znanja o gozdovih	Pospešeno uvajanje inovacij, povezanih z gozdovi, spodbujanje izmenjave znanja, sodelovanja, izobraževanja, usposabljanja in svetovanja v podporo okrepljenim trajnostnim praksam gospodarjenja z gozdovi ter sprostitev	<p>Re NGP</p> <p>Raziskovalna in razvojna dejavnost</p> <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - spodbujanje strateškega komuniciranja s poudarkom na 	NE

	<p>socialno-ekonomskega in okoljskega potenciala gozdov na podeželskih območjih</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komisija bo skupaj z državami članicami in deležniki razvila program za raziskave in inovacije „Načrtovanje naših prihodnjih gozdov“, in sicer tako, da bodo skupaj določili raziskovalne vrzeli in prihodnje prednostne naloge za gozdarstvo in gozdarski sektor • Komisija bo okrepila sodelovanje EU s predlogom partnerstva za raziskave in inovacije na področju gozdarstva, vključno z vodilnimi pobudami za preskušanje in predstavitev rešitev na izbranih ključnih strateških področjih • V okviru sklopa Civilna varnost za družbo programa Obzorje Evropa bo Komisija izvajala dopolnilne ukrepe v podporo politikam za zmanjševanje tveganja nesreč (vključno z gozdnimi požari) za povečanje zmogljivosti pri obvladovanju tveganj in odpornosti ter njihovem upravljanju 	<p>»Gozdnem dialogu« vseh deležnikov na področju gozdov, gozdarstva in upravljanja divjadi ter razvoj izobraževanja, raziskave in prenos znanja.</p>	
--	---	--	--

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ. . Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030. COM/2020/380 final. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0380>)

Cilj vezan na gozd in gozdarstvo/indikatorji	Ukrepi	Vključenost v nacionalno zakonodajo	Možni konflikt
<p>Strategija za biotsko raznovrstnost naj bi biotski raznovrstnosti Evrope pomagala na poti k okrevanju do leta 2030 v korist ljudi, podnebja in našega planeta.</p> <p>Njen cilj je, da družba v obdobju po pandemiji COVID-19 okrepi odpornost proti prihodnjim grožnjam, kot so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učinki podnebnih sprememb; • gozdni požari; • neustrezna prehranska varnost; • izbruhi bolezni, vključno z zaščito prostoživečih vrst in bojem proti nedovoljeni trgovini s prostoživečimi vrstami. 	<p>Pravno zavarovati vsaj 30 % kopenskih območij EU in 30 % morskih območij EU ter povezati ekološke koridorje, kot del resnično vseevropskega omrežja narave.</p> <p>Strogo zavarovati vsaj tretjino zavarovanih območij v EU, vključno z vsemi preostalimi pragozdovi in staroraslimi gozdovi v EU.</p>	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Okoljski vidik gozdov. <p>Ohraniti naravno okolje in ekološko ravnovesje v krajini.</p> <p>Usmeritev 1: Ohraniti primerno gozdnatost v vseh slovenskih krajinah.</p> <p>Usmeritev 2: Preprečiti drobljenje gozdnih površin.</p> <p>Usmeritev 3: Ohranjati in osnovati skupine drevja, posamezna drevesa, obvodno gozdno rastje, protivetrne pasove in omejke zunaj gozda.</p> <p>Usmeritev 4: Zagotoviti dovolj gozdov, prepuščenih povsem naravnemu razvoju (gozdni rezervati, ekocelice).</p> <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti v gozdovih ter zagotavljanje ugodnega stanja ohranjenosti ogroženih gozdnih vrst in habitatnih tipov - Povečanje novih površin, izvzetih iz gospodarjenja, ter celovita prenova 	<p>NE/ DA</p> <p>odvisno od definiranja statusa »zavarovano«</p>

		sistema gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov	
<p>Strategija za biotsko raznovrstnost naj bi biotski raznovrstnosti Evrope pomagala na poti k okrevanju do leta 2030 v korist ljudi, podnebja in našega planeta.</p> <p>Njen cilj je, da družba v obdobju po pandemiji COVID-19 okrepi odpornost proti prihodnjim grožnjam, kot so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učinki podnebnih sprememb; • gozdni požari; • neustrezna prehranska varnost; • izbruhi bolezni, vključno z zaščito prostoživečih vrst in bojem proti nedovoljeni trgovini s prostoživečimi vrstami. 	<p>Pogozdovanje, ponovno pogozdovanje in sajenje dreves v podporo biotski raznovrstnosti in obnovi ekosistemov se bo spodbujalo s strateškimi načrti skupne kmetijske politike in na podlagi sredstev kohezijske politike. Nova evropska platforma za ozelenitev mestnih okolij³⁸ bo prav tako spodbujala sajenje dreves v mestih, tudi v okviru programa LIFE.</p>	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Okoljski vidik gozdov. <p>Ohraniti naravno okolje in ekološko ravnovesje v krajini.</p> <p>Usmeritev 1: Ohraniti primerno gozdnatost v vseh slovenskih krajinah.</p> <p>Usmeritev 2: Preprečiti drobljenje gozdnih površin.</p> <p>Usmeritev 3: Ohranjati in osnovati skupine drevja, posamezna drevesa, obvodno gozdno rastje, protivetrne pasove in omejke zunaj gozda.</p> <p>Usmeritev 4: Zagotoviti dovolj gozdov, prepuščenih povsem naravnemu razvoju (gozdni rezervati, ekocelice).</p> <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti v gozdovih ter zagotavljanje ugodnega stanja ohranjenosti ogroženih gozdnih vrst in habitatnih tipov <p>-</p>	NE
<p>Strategija za biotsko raznovrstnost naj bi biotski raznovrstnosti Evrope pomagala na poti k okrevanju do leta 2030 v korist ljudi, podnebja in našega planeta.</p>	<p>Gozdarstvo ima ključno vlogo pri zagotavljanju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi ter obnovi in ohranjanju biotske raznovrstnosti v gozdovih. Poleg strogega varstva vseh preostalih pragozdov in staroraslih gozdov v EU mora EU povečati</p>	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Okoljski vidik gozdov. - Ohraniti naravno okolje in ekološko ravnovesje v krajini. 	NE

<p>Njen cilj je, da družba v obdobju po pandemiji COVID-19 okrepi odpornost proti prihodnjim grožnjam, kot so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učinki podnebnih sprememb; • gozdni požari; • neustrezna prehranska varnost; • izbruhi bolezni, vključno z zaščito prostoživečih vrst in bojem proti nedovoljeni trgovini s prostoživečimi vrstami. 	<p>površino ter izboljšati kakovost in odpornost svojih gozdov, predvsem zoper požare, suše, škodljivce, bolezni in druge grožnje, za katere je verjetno, da se bodo zaradi podnebnih sprememb povečale. Vsi gozdovi morajo biti dobrega zdravja, da se ohrani njihova funkcija za ohranjanje biotske raznovrstnosti in uravnavanje podnebja. Odpornejši gozdovi lahko podpirajo odpornejše gospodarstvo. Imajo tudi pomembno vlogo pri zagotavljanju materialov, proizvodov in storitev, ki so ključnega pomena za krožno biogospodarstvo.</p>	<p>Usmeritev 1: Ohraniti primerno gozdnatost v vseh slovenskih krajinah.</p> <p>Usmeritev 2: Preprečiti drobljenje gozdnih površin.</p> <p>Usmeritev 3: Ohranjati in osnovati skupine drevja, posamezna drevesa, obvodno gozdno rastje, protivetrne pasove in omejke zunaj gozda.</p> <p>Usmeritev 4: Zagotoviti dovolj gozdov, prepuščenih povsem naravnemu razvoju (gozdni rezervati, ekocelice).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohranjati biotsko raznovrstnost gozdov na ekosistemski, vrstni in genski ravni <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti v gozdovih ter zagotavljanje ugodnega stanja ohranjenosti ogroženih gozdnih vrst in habitatnih tipov - . 	
<p>Strategija za biotsko raznovrstnost naj bi biotski raznovrstnosti Evrope pomagala na poti k okrepanju do leta 2030 v korist ljudi, podnebja in našega planeta.</p> <p>Njen cilj je, da družba v obdobju po pandemiji COVID-19 okrepi odpornost proti prihodnjim grožnjam, kot so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učinki podnebnih sprememb; • gozdni požari; 	<p>Delež gozdnih površin, za katere veljajo načrti upravljanja, bi moral vključevati vse javne gozdove, s katerimi se gospodari, in vse večje število zasebnih gozdov; hkrati pa bi bilo treba še naprej uporabljati in nadalje razvijati prakse, ki spodbujajo biotsko raznovrstnost, kot je gozdarstvo, ki je bližje naravi. V podporo temu bo Komisija pripravila smernice o</p>	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cilji, usmeritve in indikatorji za trajnostno gospodarjenje z gozdovi; - Pomen gozdov za biotsko raznovrstnost. <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - povečevanje izkoriščenosti proizvodnih danosti gozdnih rastišč s 	<p>NE</p>

<ul style="list-style-type: none"> • neustrezna prehranska varnost; • izbruhi bolezni, vključno z zaščito prostoživečih vrst in bojem proti nedovoljeni trgovini s prostoživečimi vrstami. 	<p>pogozdovanju in ponovnem pogozdovanju, ki spodbujata biotsko raznovrstnost, ter praksah v gozdarstvu, ki so bližje naravi. To bo storila vzporedno z novo strategijo EU za gozdove.</p>	<p>spodbujanjem sečnje v zasebnih gozdovih v skladu z veljavnimi gozdnogospodarskimi načrti ter spodbujanje posodabljanja in profesionalizacije gozdne</p> <p>Izdelava načrtov za gospodarjenje z gozdovi</p>	
<p>Strategija za biotsko raznovrstnost naj bi biotski raznovrstnosti Evrope pomagala na poti k okrevanju do leta 2030 v korist ljudi, podnebja in našega planeta. Njen cilj je, da družba v obdobju po pandemiji COVID-19 okrepi odpornost proti prihodnjim grožnjam, kot so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učinki podnebnih sprememb; • gozdni požari; • neustrezna prehranska varnost; • izbruhi bolezni, vključno z zaščito prostoživečih vrst in bojem proti nedovoljeni trgovini s prostoživečimi vrstami. 	<p>Komisija bo sodelovala z drugimi ponudniki podatkov, da si zagotovi boljši pregled nad zdravjem evropskih gozdov, in nadalje razvijala informacijski sistem za gozdove EU. To bo pripomoglo k pripravi najnovejših ocen o stanju evropskih gozdov in povežalo vse spletne platforme s podatki o gozdovih v EU. Tudi to bo predstavljeno kot del strategije EU za gozdove.</p>	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cilji, usmeritve in indikatorji za trajnostno gospodarjenje z gozdovi; - Pomen gozdov za biotsko raznovrstnost. <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prednostna naloga a: zagotavljanje ponorov CO₂ v gozdovih ter prilagajanje gozdov podnebnim spremembam predvsem zaradi ohranjanja njihove odpornosti in stabilnosti ter vitalnosti in zdravja; - povečevanje izkoriščenosti proizvodnih danosti gozdnih rastišč s spodbujanjem sečnje v zasebnih gozdovih v skladu z veljavnimi gozdnogospodarskimi načrti ter spodbujanje posodabljanja in profesionalizacije gozdne - Izdelava načrtov za gospodarjenje z gozdovi 	NE
<p>Strategija za biotsko raznovrstnost naj bi biotski raznovrstnosti Evrope pomagala na</p>	<p>Priprava operativnih smernic o novih merilih trajnosti pri pridobivanju gozdne biomase za proizvodnjo energije – v</p>	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gospodarski vidik gozdov: 	NE

<p>poti k okrevanju do leta 2030 v korist ljudi, podnebja in našega planeta. Njen cilj je, da družba v obdobju po pandemiji COVID-19 okrepi odpornost proti prihodnjim grožnjam, kot so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učinki podnebnih sprememb; • gozdni požari; • neustrezna prehranska varnost; • izbruhi bolezni, vključno z zaščito prostoživečih vrst in bojem proti nedovoljeni trgovini s prostoživečimi vrstami. 	<p>dopolnjeni Direktivi (EU) 2018/2001 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov.</p>	<p>Večji delež rabe lesa v primarni energetski bilanci Republike Slovenije. Usmeritev 1: Vzpostaviti trg manj kakovostnega lesa in lesnih ostankov. Usmeritev 2: Promovirati rabo lesa za proizvodnjo biogoriv. Usmeritev 3: Pripraviti standarde kakovosti za lesne sekance in pelete. Usmeritev 4: Spodbujati energetske pogodbeništv med lastniki gozdov na podeželju.</p> <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - optimizacija usmerjanja gospodarjenja z gozdovi in upravljanja divjadi s pravnega, organizacijskega in finančnega vidika za zagotavljanje večnamenske vloge gozdov ter krepitev razvoja podeželja in krožnega biogospodarstva; (Spodbujanje rabe lesnih in nelesnih gozdnih proizvodov ter socialnih funkcij gozdov za dodatno krepitev razvoja podeželja in krožnega biogospodarstva) 	
<p>Strategija za biotsko raznovrstnost naj bi biotski raznovrstnosti Evrope pomagala na poti k okrevanju do leta 2030 v korist ljudi, podnebja in našega planeta.</p>	<p>V EU bo posajenih 3 milijarde novih dreves, in sicer ob polnem upoštevanju ekoloških načel.</p>	<p>Re NGP</p> <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - 	<p>DA – povečanje površin gozda ni prioriteten cilj v SI</p>

<p>Njen cilj je, da družba v obdobju po pandemiji COVID-19 okrepi odpornost proti prihodnjim grožnjam, kot so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učinki podnebnih sprememb; • gozdni požari; • neustrezna prehranska varnost; • izbruhi bolezni, vključno z zaščito prostoživečih vrst in bojem proti nedovoljeni trgovini s prostoživečimi vrstami. 			
---	--	--	--

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ. Strategija EU za tla do leta 2030 Koristi zdravih tal za ljudi, hrano, naravo in podnebje. COM/2021/699 final. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52021DC0699>)

Cilj vezan na gozd in gozdarstvo/indikatorji	Ukrepi	Vključenost v nacionalno zakonodajo	Možni konflikt
<p><u>Srednjeročni cilji do leta 2030:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - boriti se proti dezertifikaciji, obnoviti degradirana zemljišča in tla, tudi zemljišča, prizadeta zaradi dezertifikacije, suše in poplav, ter si prizadevati za svet brez degradacije tal - obnoviti znatna območja degradiranih in z ogljikom bogatih ekosistemov, vključno s tlemi - doseči odzvem neto toplogrednih plinov v EU v višini 310 milijonov ton ekvivalenta CO₂ na leto v sektorju rabe zemljišč, 	<ul style="list-style-type: none"> - Ohranjanje zdravih tal, tudi v gozdovih, saj so drevesa in tla, na katerih drevesa rastejo, močno soodvisna, koristi in škoda pa so obojestranske. - V skladu z novo strategijo EU za gozdove se je treba pri gospodarjenju z gozdovi izogibati netrajnostnim praksam, ki degradirajo tla, na primer z zbijanjem tal, erozijo ali zmanjševanjem vsebnosti organskega ogljika v tleh. 	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trajnostno gospodarjenje z gozdovi - Okoljski vidik gozdov. <p>Ohraniti naravno okolje in ekološko ravnoesje v krajini.</p> <p>Usmeritev 1: Ohraniti primerno gozdnatost v vseh slovenskih krajinah.</p> <p>Usmeritev 2: Preprečiti drobljenje gozdnih površin.</p> <p>Usmeritev 3: Ohranjati in osnovati skupine drevja, posamezna drevesa, obvodno gozdno rastje, protivetrne pasove in omejke zunaj gozda.</p>	NE/«

<p>spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF)</p> <ul style="list-style-type: none"> - do leta 2027 doseči dobro ekološko in kemijsko stanje površinskih voda ter dobro kemijsko in količinsko stanje podzemne vode - zmanjšati izgube hranil za vsaj 50 %, splošno uporabo kemičnih pesticidov in njihovega tveganja za 50 % ter uporabo nevarnejših pesticidov za 50 % do leta 2030 - doseči znaten napredek pri sanaciji onesnaženih površin 	<ul style="list-style-type: none"> - Tudi gozdarji imajo pomembne priložnosti za ukrepe, ki hkrati izboljšajo produktivnost gozdov, funkcijo ponora ogljikovega dioksida in lastnosti zdravih tal. - Skladišče ogljika v tleh je „bančni račun“ kmetov in gozdarjev v smislu naravnega kapitala. - Komisija bo preučila predlaganje pravno zavezujočih ciljev v okviru zakonodaje o obnovi narave za omejitev osuševanja mokrišč in organskih tal ter obnovo upravljanih in izsušenih šotišč, da bi se ohranile in povečale zaloge ogljika v tleh, čim bolj zmanjšala tveganja poplav in suše ter povečala biotska raznovrstnost ob upoštevanju posledic teh ciljev za prihodnje pobude za sekvestracijo ogljika v kmetijske površine ter kmetijske in gozdarske proizvodne sisteme. - z raziskovanjem tal LUCAS zagotoviti usklajeno spremljanje sprememb vsebnosti organskega ogljika in zalog ogljika v tleh po vsej EU, ki bo dopolnilo poročanje držav članic v skladu z uredbo LULUCF. 	<p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti v gozdovih ter zagotavljanje ugodnega stanja ohranjenosti ogroženih gozdnih vrst in habitatnih tipov - zagotavljanje ponorov CO₂ v gozdovih in prilagajanje gozdov podnebnim spremembam predvsem zaradi ohranjanja njihove odpornosti in stabilnosti ter vitalnosti in zdravja 	
<p><u>Dolgoročni cilji do leta 2050:</u></p>	<p>Ukrepi so enaki kot za srednjeročne cilje</p>	<p>Re NGP</p>	<p>NE/</p>

<ul style="list-style-type: none"> - doseči ničelno neto izkoriščanje zemljišč - onesnaževanje tal bi bilo treba zmanjšati na ravni, ki ne veljajo več za škodljive zdravju ljudi in naravnim ekosistemom ter ustrezajo mejam zmogljivosti našega planeta, s čimer bi se ustvarilo okolje brez strupov - doseči podnebno nevtrarno Evropo in si kot prvi korak prizadevati za doseganje podnebne nevtrarnosti na zemljiščih v EU do leta 2035 - doseči, da bo EU do leta 2050 družba, odporna proti podnebnim spremembam in popolnoma prilagojena neizogibnim vplivom podnebnih sprememb 		<ul style="list-style-type: none"> - Trajnostno gospodarjenje z gozdovi - Okoljski vidik gozdov. Ohraniti naravno okolje in ekološko ravnovesje v krajini. <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti v gozdovih ter zagotavljanje ugodnega stanja ohranjenosti ogroženih gozdnih vrst in habitatnih tipov - zagotavljanje ponorov CO₂ v gozdovih in prilagajanje gozdov podnebnim spremembam predvsem zaradi ohranjanja njihove odpornosti in stabilnosti ter vitalnosti in zdravja 	
--	--	--	--

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ
Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam

COM/2021/82 final (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=COM%3A2021%3A82%3AFIN>)

Cilj vezan na gozd in gozdarstvo/indikatorji	Ukrepi	Vključenost v nacionalno zakonodajo	Možni konflikt
<p>Do leta 2050 uresničiti vizijo Unije - odporna proti podnebnim spremembam, in sicer s pametnejšim, bolj sistematičnim in hitrejšim prilagajanjem ter okrepitvijo mednarodnega ukrepanja. V celotnem političnem ciklu to pomeni boljše znanje in podatke, podporo razvoju politike in obvladovanje podnebnih tveganj na vseh ravneh ter hitrejša izvajanje ukrepov za prilagajanje na vseh področjih.</p>	<p>Odločanje in ukrepanje ob negotovosti glede podnebja se lahko olajšata tako, da se odločitve utemeljijo z najnovejšimi znanstvenimi izsledki.</p> <p>Za doseganje ciljev glede prilagajanja v okviru zelenega dogovora je ključna digitalna preobrazba.</p> <p>Bolje je treba razumeti soodvisnost podnebnih sprememb, ekosistemov in storitev, ki jih zagotavljajo.</p> <p>Podatki o tveganjih in izgubah, povezanih s podnebjem so ključni za izboljšanje natančnosti ocene tveganja.</p> <p>Da bi se izognili odločitvam, ki ne upoštevajo podnebja, bi bilo treba podatke iz zasebnega in javnega sektorja evidentirati, zbirati in si jih izmenjevati na celovit in usklajen način.</p> <p>Potrebna sta globlje razumevanje tveganj, povezanih s podnebjem, za zdravje in večja zmogljivost za njihovo obvladovanje.</p>	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trajnostno gospodarjenje z gozdovi - Okoljski vidik gozdov. <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagotavljanje ponorov CO₂ v gozdovih in prilagajanje gozdov podnebnim spremembam predvsem zaradi ohranjanja njihove odpornosti in stabilnosti ter vitalnosti in zdravja - Ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti v gozdovih ter zagotavljanje ugodnega stanja ohranjenosti ogroženih gozdnih vrst in habitatnih tipov 	<p>NE/«</p>

	<p>Vplivi podnebnih sprememb so tako razširjeni, da se je treba nanje odzvati sistemsko.</p> <p>Strategije za prilagajanje na vseh ravneh morajo biti učinkovite in temeljiti na najnovejših znanstvenih izsledkih.</p> <p>Spremljanje, poročanje in ocenjevanje so ključni za vzpostavitev zanesljivega izhodišča za merjenje napredka pri prilagajanju.</p> <p>Pri skladnosti politike je treba sistematično upoštevati prilagajanje, da se prepreči njegovo nenamerno spodkopavanje.</p> <p>Doseganje odpornosti na pravičen in pošten način je ključno za široko in pravično izmenjavo koristi prilagajanja podnebnim spremembam.</p> <p>Za makrofiskalno odpornost je treba v ekonomske politike vključiti niz verjetnih podnebnih scenarijev in razumeti obvladovanje tveganja nesreč</p> <p>Z obsežnejšim izvajanjem sonaravnih rešitev bi se povečala odpornost proti podnebnim spremembam in prispevalo k več ciljem zelenega dogovora-</p>		
--	--	--	--

	<p>Sonaravne rešitve so ključne za ohranitev zdrave vode, oceanov in tal.</p> <p>Nujno so potrebne rešitve, ki bodo kmetom in upravljavcem zemljišč pomagale pri obvladovanju podnebnih tveganj.</p> <p>Ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam morajo bolje spodbujati sinergije s širšimi prizadevanji za preprečevanje in zmanjšanje tveganja nesreč.</p> <p>Zagotovitev trajnostne razpoložljivosti pitne vode je temelj za odpornost proti podnebnim spremembam.</p>		
--	---	--	--

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ
Trajnostno biogospodarstvo za Evropo: krepitev povezave med gospodarstvom, družbo in okoljem COM(2018) 673 final (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0673>)

Cilj vezan na gozd in gozdarstvo/indikatorji	Ukrepi	Vključenost v nacionalno zakonodajo	Možni konflikt
<p>Prvi cilj, <i>zagotavljanje prehranske in hranilne varnosti</i></p> <p>Drugi cilj, <i>trajnostno upravljanje naravnih virov</i></p> <p>Tretji cilj, <i>zmanjšanje odvisnosti od neobnovljivih, netrajnostnih virov, naj</i></p>	<p>Spodbujanje vseh vrst inovacij in praks za trajnostne prehranske in kmetijske sisteme, gozdarstvo in proizvodnjo na biološki osnovi s sistemskimi in medsektorskimi pristopi, ki bodo povezovali različne akterje, območja in vrednostne verige).</p>	<p>Re NGP</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trajnostno gospodarjenje z gozdovi - Okoljski vidik gozdov. <p>OPNGP 2022–2026</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagotavljanje ponorov CO₂ v gozdovih in prilagajanje gozdov podnebnim spremembam predvsem 	<p>NE/«</p>

<p><i>bodo pridobljeni doma ali uvoženi iz tujine</i></p> <p>Četrty cilj, <i>blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje</i></p> <p>Peti cilj, <i>krepitev evropske konkurenčnosti in ustvarjanje delovnih mest,</i></p>	<p>V okviru skupne kmetijske politike bodo razviti posebni ukrepi, ki bodo podpirali vključujoče biogospodarstvo na podeželskih območjih.</p> <p>Pilotni projekt v zvezi s sekvestracijo ogljika v kmetijske površine bo države članice spodbudil k vzpostavitvi sklada za kupovanje dobropisov za ogljik od kmetov in lastnikov gozdov, ki izvajajo posebne projekte, katerih cilj je povečati sekvestracijo ogljika v tla in biomaso.</p> <p>Krepitev znanja o biogospodarstvu, vključno z biotsko raznovrstnostjo in ekosistemi, da se bo razvijalo v okviru varnih ekoloških meja, in omogočanje dostopa do tega znanja prek centra znanja za biogospodarstvo.</p> <p>Krepitev zmožnosti opazovanja, merjenja, spremljanja in poročanja ter vzpostavitev vseevropskega mednarodno usklajenega sistema spremljanja za spremljanje gospodarskega, okoljskega in družbenega napredka na poti k trajnostnemu biogospodarstvu.</p>	<p>zaradi ohranjanja njihove odpornosti in stabilnosti ter vitalnosti in zdravja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti v gozdovih ter zagotavljanje ugodnega stanja ohranjenosti ogroženih gozdnih vrst in habitatnih tipov 	
--	---	---	--

	<p>Boljše vključevanje koristi biotsko zelo raznovrstnih ekosistemov v primarno proizvodnjo s posebno podporo za agroekologijo, razvojem rešitev na osnovi mikrobiomov in novimi orodji za vključevanje opraševalcev v dobavne vrednostne verige.</p>		
--	---	--	--